

PRIKAZ NOVOG ZAKONA O ZAŠTITI OD POŽARA

Tomislav Pichler, dipl. ing. grad.

Dosadašnji Zakon o zaštiti od požara (ZZP) donesen je prije Zakona o prostornom uređenju i gradnji (ZPUG) i Zakona o zaštiti okoliša (ZZO), tako da je s obzirom na njih postojala određena "neujednačenost i nesukladnost" što je dovelo do potrebe izrade potpuno novog Zakona o zaštiti od požara (ZZP-a) objavljenog u N.N. 92/2010.

Novi se Zakon usklađuje i s pravnom stečevinom Europske Unije i njezinim direktivama. U njemu se konačno uređuju i usklađuju mnoga područja zaštite od požara u praktičnom smislu.

Tako se ovim Zakonom utvrđuje i zajedničko djelovanje ministra - Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) s ministrom - Ministarstvom za zaštitu okoliša, prostornog uređenja i građevinarstva (MZOPG) te prava i dužnosti nadležnih policijskih uprava na svom području, kao i ministra (MUP) na razini RH.

Ovim se Zakonom usklađuje i rješava ocjenjivanje i stavljanje na tržište ili raspolaganje "proizvodima za zaštitu od požara".

Posebno se rješava donošenje dokumenata i planova zaštite od požara, prostornog uređenja, odnosa pri projektiranju (kontrola projekata - elaborati), gradnji, korištenju građevina (održavanje ispravnosti i bitnih uvjeta), nadzora (inspekcija) i obveze provođenja mjera zaštite od požara.

U Zakonu se daju i novi pojmovi i definicije, osobito - "Reakcija na požar" te "Otpornost na požar" (vidi HRN EN ISO 13943: 2002 - Rječnik).

Iz ZPUG-a se također ugrađuju i "Bitni uvjeti zaštite od požara"

prema Direktivi EU 89/106/EEC - dokument br. 2 što se tiče: "nosivosti konstrukcije", "sprječavanja širenja vatre i dima" unutar građevine, "sprječavanja širenja vatre" na susjedne građevine, omogućavanja osobama "napuštanja građevine" (evakuacija) i njihova "spašavanja", omogućavanja "zaštite spasavatelja". Povrh toga, jedna značajna odredba s obzirom na zaštitu od požara jest "sprječavanje nastajanja požara" koja se pojavljuje pri projektiranju, održavanju, ispitivanja ispravnosti, procjeni ugroženosti i dr., a koja nije izražena u EU Direktivi.

Novi ZZP sadrži sljedeća poglavlja:

- I. Opće odredbe (čl. 1 - čl. 7) odnose se na namjenu (sustav zaštite i cilj uz društveno i gospodarski prihvatljiv rizik), definicije pojmova (požar, gorenje, tehnološka eksplozija, požarni rizik, ugroženost od požara, otpornost na požar, reakcija na požar, neposredna opasnost, evakuacijski put), provođenje Zakona, tehničke zahtjeve za proizvode zaštite od požara, ocjene suglasnosti, podzakonske propise.
- II. Prava, dužnosti i odgovornosti (čl. 8 - čl.11) odnose se na provođenje mjera, znanstvena istraživanja, dužnosti vlasnika, korisnika i upravitelja građevine, prijave nastanka požara.
- III. Planovi i dokumenti (čl.12 - čl.14) odnose se na strategiju i plan na nivou države, donošenje planova i djelovanje jedinica samouprave.
- IV. Upoznavanje i osposobljavanje (čl.15 i čl.16) odnosi se na upo-

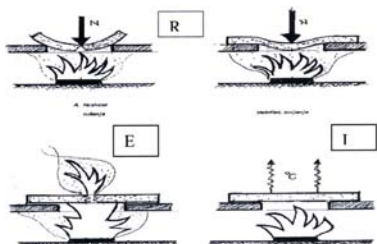
znavanje s opasnošću od požara i organizaciju osposobljavanja pučanstva.

- V. Preventivno postupanje, obavješćivanje i gašenje početnih požara (čl.17 i čl.18) odnosi se na protupožarne vježbe te gašenje i obavješćivanje.
  - VI. Organizacija i ustroj (čl. 19 - čl.21) odnosi se na kategorije ugroženosti (4 kategorije), organizaciju i stanje zaštite (upravitelji, vlasnici, korisnici), opći akt (Pravilnik zaštite od požara).
  - VII. Zaštita od požara u sustavu zaštite okoliša, prostornog uređenja i gradnje (čl.22 - čl.35) odnosi se na sudjelovanje ministra u donošenju dokumenta održivog razvitka i zaštite okoliša, policijske uprave na lokalnoj razini, davanje mišljenja, njihovo sudjelovanje u postupcima procjene utjecaja zahvata, sudjelovanje pri donošenju dokumenta prostornog uređenja (čl.23 - evakuacija, spašavanje, sigurni razmaci, pristupi, operativne površine, voda za gašenje).
- U postupku izdavanja rješenja o uvjetima građenja (čl.24) sudjeluje policijska uprava radi izdavanja potvrde o usklađenosti idejnog projekta s posebnim propisima zaštite od požara na traženje nadležnog tijela.
- Policijska uprava i na traženje projektanta, investitora i/ili nadležnog tijela određuje posebne uvjete zaštite od požara prije i u toku izdavanja rješenja o građenju. Ministar MUP-a u sug-

lasnosti s ministrom MZOPG-a može određivati **zahvate u prostoru**. Neke odredbe odnose se i na **izmjene i dopune** rješenja o uvjetima gradnje, lokacijske dozvole te rješenja o izvedenom stanju.

Za osiguranje zaštite od požara **pri** projektiranju i građenju (čl.24) moraju se osigurati sljedeći bitni zahtjevi:

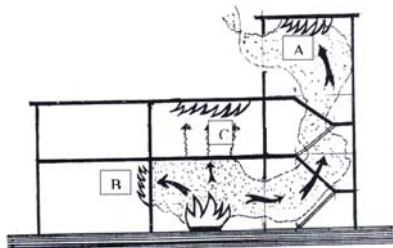
- **Očuvanje nosivosti konstrukcije u vremenu određenom propisom**

R= Nosivost, E= Cjelovitost, I= Toplinska izolacija

Slika 1. Gubitak otpornosti na požar

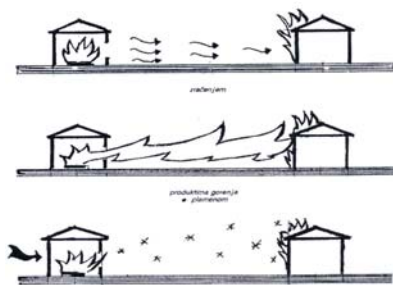
- **Sprječavanje širenja vatre i dima unutar građevine**

A= Konvekcija, B= Kondukcija, C= Radijacija

Slika 2. Širenje požara unutar građevine

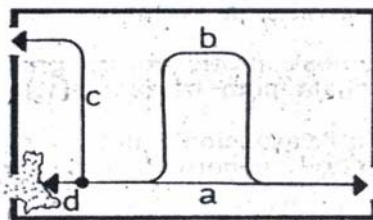
- **Sprječavanje širenja vatre na susjedne građevine**

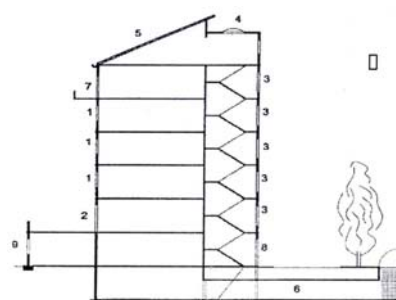
Zračenje, Produkti gorenja - plamen, iskre

Slika 3. Širenje požara na susjedne građevine

- **Omogućavanje da osobe mogu neozlijeđene napustiti građevinu** (evakuacija), odnosno da se omogući njihovo **spašavanje**

Slika 4. Shematski prikaz mogućih putova evakuacije (a = direktni, B = kompleksan, c = alternativni, d = blokirani)

1 prozor
2 terasa
3 ostakljeno stubište
4 i 5 otvori i pokrov krova
6 podzemni sig. ulaz
7 balkon
8 ulazna vrata
9 montažni otvor na zidu

Slika 5. Otvori na građevini za spašavanje

- **Omogućavanje zaštite spašavatelja** (intervencija)

Bitan je zahtjev ispunjen ako građevina udovoljava minimalnim tehničkim zahtjevima po propisima ili metodama proračuna i modelima.

Vrijeme u kojem konstrukcija mora sačuvati nosivost

i **zahtjeve** sprječavanja širenja požara, evakuacije, spašavanja osoba i zaštite spasioca te druge zahtjeve (otpornost na požar, reakcija na požar) (čl.26) **propisuje** ministar MUP-a u suglasnosti s ministrom MZOPG-a.

Građevine se dijele (čl.27) na: **skupinu 1** - manje zahtjevne građevine i **skupinu 2** - zahtjevne građevine.

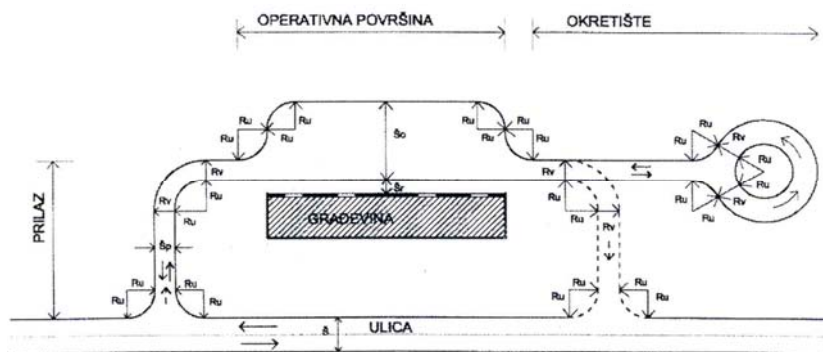
Podaci za **projektiranje** glavnog projekta za skupinu 2, s obzirom na mjere zaštite od požara, dobiju se iz **Elaborata zaštite od požara** (čl.28), čiji **sadržaj** propisuje ministar MUP-a, a izrađuje ga ovlaštena osoba.

Provjeru glavnog projekta (čl.29) obavlja **ovlašteni revident** koji daje pisano izvješće (čl.31) o **provjeri projekta**. Revident i ovlaštena osoba (čl.32) moraju biti **osigurani** od odgovornosti.

čl.28 - čl.32 vrijede od 1. 10. 2011. - prema Čl.72.

O **tipskom projektu** (čl.33) mišljenje daje MUP pri **izdavanju rješenja** o tipskom projektu, a ministar propisuje **mjere pri građenju** (čl.34).

U povjerenstvu za **tehnički pregled** (čl.35) sudjeluje

Slika 6. Horizontalna shema vatrogasnog pristupa

MUP ili policijska uprava uz davanje **mišljenja**.

VIII. Uporaba građevina i prostora

(čl.36 - čl.43) odnosi se na održavanje građevine što se tiče ispunjavanja bitnih zahtjeva, održavanja evakuacijskih putova i pristupa vatrogasnih vozila, posjedovanja uređaja, opreme i sredstava za gašenje, održavanje postrojenja, uređaja, instalacija, dimnjaka, ložišta (uzroci nastajanja požara).

Ispravnost i funkcionalnost stabilnih sustava, uređaja i instalacija za otkrivanje, dojavu i gašenje požara i dr. (čl.40) provjerava korisnik, a pravna osoba jedanput na godinu uz izdavanje uvjerenja. Prijenosni i prijevozni aparati provjeravaju se jedanput na godinu.

Kod povećanog rizika (čl.43) poduzimaju se dodatne mjere.

IX. Nadzor (čl.44 - čl.56) odnosi se na provođenje inspekcijskog nadzora, obavljanje određenih poslova kontrole prema posebnim ovlaštenjima, kontrole vatrogasnih postrojba ili zajednica.

Ovlaštenje inspektora (čl.48) odnosi se na pregled građevina, prostora, prostorija i predmeta, zatim dokumentacije, pravo udaljavanja osoba, davanje pismenih i usmenih upozorenja, privremenih zabrana, mogućnosti ulaza u dom, traženje potrebnih podataka, utvrđiva

nje činjenica, provjeru identiteta osoba, privremeno oduzimanje dokumentacije, opreme, sredstva radi dokaza, pregled mjesta požara te davanje prekršajnih naloga, optužnih prijedloga novčanih kazni i dr. Nakon izvršenog nadzora (čl.50) inspektor sastavlja zapisnik.

Inspektor MUP-a, odnosno policijske uprave, rješenjem (čl.54) daje vlasniku, korisniku, upravitelju, nositeljima prava, jedinicama samouprave rješenje s nalogom o uklanjanju određenih nepravilnosti i opasnosti što se tiče provođenja mjera zaštite od požara. Inspektor može dati privremene usmene zabrane (čl.55) i narediti prisilno izvršenje rješenja (čl.56).

X. Unapređenje zaštite od požara (čl.57 i čl.58) odnosi se na evidencije, istraživanja, vještačenja, troškove i osiguranje, priznanja i nagrade.

XI. Financiranje (čl.59) rješava način financiranja vatrogasne djelatnosti prema posebnom propisu i državnom proračunu.

XII. Kaznene odredbe (čl.60 - čl.66) odnose se na pravne osobe koje nemaju rješenje za ocjenjivanje suglasnosti, fizičke osobe koje izazovu požar, ne prijave požar, onemogućavaju inspektora i ne postupaju po njegovu zahtjevu, ne pristupe kla

njanju neposredne opasnosti. Također se odnose na vlasnike, korisnike, upravitelje građevina koji ne održavaju evakuacijske putove, vatrogasne pristupe, ne posjeduju opremu za gašenje, ne posjeduju uvjerenja o ispravnosti i funkcionalnosti stabilnih sustava, nenamjenski se koriste vozilima i opremom, ne postavljaju oznake i ne poduzimaju mjere pri povećanom riziku te ne poduzimaju naložene mjere prema rješenjima.

Isto se tako odnose na sve one koji obavljaju radove izrade, kontrole, provjere bez ovlaštenja te ne udovoljavaju zakonu.

XIII. Prijelazne i završne odredbe

(čl.67- čl.72) odnose se na donošenje provedbenih **propisa** u roku od jedne godine, izdavanje isprava o ispravnosti i podobnosti koje obavljaju pravne i fizičke osobe - obavljat će se do ulaska RH u EU, a započeti postupci provode se po starom zakonu. Pristupanjem RH Evropskoj Uniji (čl.71) prestaju vrijediti određeni propisi (automatsko zatvaranje vrata, gašenje ugljičnim dioksidom, odvođenje dima i topline, visoki objekti, premazna sredstva-lakirnice, naredba za atestiranje aparata za gašenje).čl.28 do čl.32 vrijede od 1. listopada 2011. (čl. 72).